

Nr 334

Av herr **Wedén m. fl.**, om ökade humanitära insatser i Biafra, m. m.

(Lika lydande med motion nr 304 i Första kammaren)

Kriget mellan Nigeria och Biafra har utvecklats till en av de grymma-
ste tragedierna efter andra världskriget. Initierade bedömare talar om mer
än 20 000 döda per dygn. Offren skördas framför allt bland civilbefolkning-
en. De värst utsatta är barnen. Den blockad som lagosregeringen etablerat
mot det biafranska området gör all reguljär livsmedelsförsörjning utifrån
omöjlig. De egna lagren är uttömda. Stora hjälpsändningar av mat och and-
ra förnödenheter kommer in till området via Röda korset, kyrkorna och
andra hjälpporganisationer. Dessa hjälpsändningar är emellertid otillräck-
liga och försvåras dessutom av oupphörliga flygattacker mot det enda flyg-
fält som hittills stått till räddningsaktionens förfogande. Hjälppflygningar-
na kan f. n. på grund av striderna endast utföras nattetid.

Det är därför nödvändigt att söka nya lösningar på försörjningsproble-
met. Omvärlden kan inte passivt åse hur katastrofen går mot sin fullbordan.
Alla diplomatiska resurser måste utnyttjas för att få till stånd sådana över-
enskommelser som gör en massiv humanitär hjälpsats möjlig. Här har
alla nationer ett ansvar.

Lika viktigt är det med insatser utifrån för att förmå parterna till en
eldupphör-överenskommelse och förhandlingar. Ett särskilt ansvar härför
har England och Sovjetunionen som sedan länge förser den nigerianska si-
dan med vapen och Frankrike som mer eller mindre öppet ställt sig på den
biafranska sidan. Konflikten har hittills bedömts som en intern nigeriansk
angelägenhet och kan därför inte behandlas i FN. Försök från den afrikans-
ka enhetsorganisationen OAU:s sida att åstadkomma en förhandlingsupp-
görelse har också misslyckats. De stridande parternas villkor för vapenstil-
lestånd har hittills visat sig helt oförenliga.

I detta låsta läge finns det all anledning för neutrala stater, som t. ex.
Sverige, att försöka göra sitt inflytande gällande. Hittills har emellertid
den svenska regeringens hållning varit ytterst passiv. I vilken utsträckning
den svenska utrikesledningen försökt öva påtryckningar via diplomatiska
kanaler undandrar sig givetvis vårt bedömande.

Det kan därför nu finnas skäl för ett öppet och mera aktivt agerande från
svensk sida. Att bedöma framgångsmöjligheterna är svårt, men fortsatt

tystnad är knappast försvarbar. Vi vill här i korthet skissera några vägar för ett svenskt agerande.

1. Vi bör i kontakt med övriga nordiska länder med all kraft verka för en intensifiering av livsmedelssändningarna. Från biafranskt håll har sagts att ytterligare ett flygfält — som även skulle kunna användas under dagtid — kan ställas till hjälpoperationens förfogande om kostnaderna härför kan bestridas utifrån. Vi bör närmare undersöka denna möjlighet och vara beredda till en finansiell insats. Om det den vägen eller på annat sätt visar sig finnas förutsättningar för större hjälpinsatser bör svenska staten vara beredd att ge väsentliga ekonomiska bidrag. Röda korsets avböjande attityd till ytterligare anslag till sin verksamhet får inte leda till att inga sådana insatser görs. Om Röda korset av principiella skäl inte kan ta emot större statsanslag kan medlen kanaliseras via de kyrkliga organisationerna eller andra hjälporgan.

2. Den svenska regeringen bör i kontakt med övriga nordiska länder söka olika vägar att ge tyngd åt kravet att vapenleveranserna till de stridande parterna upphör. Därvid bör främst Englands och Sovjets ansvar framhållas. Regeringarna i England och Sovjet bör vidare uppmanas att vidtaga alla åtgärder för att få den federala sidan att gå med på vapenstillestånd och acceptera villkor som gör förhandlingar möjliga. Vilken slutlig lösning man än från engelskt och sovjetiskt håll är inställd på kan ett accepterande av fortsatt krig inte anses vara försvarbart.

3. Om denna väg inte visar sig framkomlig bör Sverige i kontakt med övriga nordiska länder göra en aktiv insats för att bryta motståndet mot att ta upp Nigeria-Biafra-konflikten i FN. En resolution som kräver stopp för fortsatta vapensändningar, vapenstillestånd under internationell kontroll och förhandlingar bör eftersträvas. Sveriges formellt neutrala hållning i konflikten bör underlätta ett sådant initiativ. Stöd för resolutionen bör sökas från nationer som utan att vara direkt inblandade ändå på olika sätt ställt sig på endera av sidorna i konflikten. Det kan inte uteslutas att länder som Kanada och Uganda kan tänkas vara villiga att medverka i ett sådant initiativ.

Den invändning som gjorts från svenska regeringshåll till ett politiskt engagemang i konflikten — att ett sådant skulle försvåra fortsatta svenska humanitära insatser — är enligt vår mening inte hållbar. Lagosregeringen försvårar redan i dag hjälpsändningarna. Det kan för övrigt påpekas att Frankrike, som ju mycket hårt engagerat sig på Biafras sida, ändå stödjer ett omfattande hjälpprogram.

På grund av frågans brådskande natur är det angeläget att denna motion behandlas med förtur av utskottet och så snart som möjligt förs upp på kamrarnas dagordning.

Med stöd av ovanstående hemställer vi,

att riksdagen som sin mening måtte uttala

1. att regeringen tar initiativ till ökade humanitära insatser i Biafra och att statliga medel härvid utlovas,

2. att regeringen överväger lämpliga former att ge ökad tyngd åt kravet att vapenleveranserna till de stridande parterna upphör, varvid främst Sovjets och Englands ansvar bör framhållas,

3. att regeringen därvid också framhåller vikten av att främst England och Sovjet utnyttjar sitt inflytande över lagosregeringen för att få denna att gå med på eldupphör och förhandlingar,

4. att regeringen, därest andra åtgärder inte visar sig vara framkomliga, tar initiativ i syfte att få FN att ta upp Biafra-Nigeria-konflikten på sin dagordning varvid bör eftersträvas en resolution som kräver stopp för vapensändningarna, vapenstillestånd under internationell kontroll och förhandlingar, samt

5. att de här förordade initiativen tas i kontakt med övriga nordiska länder.

Stockholm den 24 januari 1969

Sven Wedén (fp)

Sven Gustafson (fp)
i Göteborg

Daniel Wiklund (fp)
i Stockholm

Cecilia Nettelbrandt (fp)

Sven Antby (fp)

Per Ahlmark (fp)

Elias Jönsson (fp)
i Ingemarsgården